

1995, Mart 8

(Kaynak bilinmiyor)

Mustafa Irgat

Vivet Kanetti

Hiç kimse Mustafa Irgat kadar babasını sevdi mi?

Onu bir efsane olarak Çiçek Pasajı'nın bütün köşelerinde ve eski dostlarının yanında arayacak, onu bazen duyarlılığın, bazen düzenin ve en çok da kibar entelektüellerin kurbanı bir Beyoğlu kahramanı hâline getirecek, sevdiği kimi şairlere bir zaman oğulluk edecek, şiirinde Cahit Irgat'ın da kullandığı sözcükleri ağırlayacak ve en sonunda babayı götüren hastalığın aynısını bedeninde ve ruhunda tekrarlayacak kadar.

Ankara Devlet Konservatuarı'ndan kovulurken tren istasyonunda arkadaşlarına "Aktör gidiyor, dekorlar kalıyor!" diye veda eden Cahit Irgat'ı tanımış olanlar, Beyoğlu'nun (ki bunun ah güzel Beyoğlu'yla bir ilgisi yok) yazıya kolay tercüme edilemeyen sözlü tarihi ve edebiyatında, bu çok "cins" aktör şairin büyük dandyliğini aktarırlar.

Bugün Mustafa Irgat'ın, pek çok şeye tenezzülsüzlüğüyle, "majör şairlerdeki" tiklerin hiçbirini tekrarlamayıyla, en sevdiklerini, değil küçük adlarıyla, "bey" diye anışıyla ("Behçet Necatigil Bey"), kendini durmadan kemiren bütün o arkası yarınli hikâyeleri anlatırken bile kesik kesik gülüşü ve güldürüşüyle bir İstiklâl Caddesi dandysi olduğu inkâr edilebilir mi?

Bir eski yabancı şarkıda var: "Şair öldüğü zaman/şair öldüğü zaman, Bütün arkadaşları/bütün arkadaşları, Bütün arkadaşları ağlıyordu ardından."

Kendine ait bir kendini yiyip bitirme ritmine ve sesine sahip Mustafa Irgat'ın çok erken, bütün büyük duyarlıların hep taşıdığı daha çocukluğunda gidişi, ona bir daha İstiklâl'de Yapı Kredi'den çıkmış kitapçı Simurg'a yürürken rastlamanın ve r'leri yutan konuşmasını duymanın son bulması ardından, ağlamak değil ama, acıma duymak çok uygun olmayabilir.

Güzel maaş, sosyal mevki ve oturaklı daha bir sürü şeye sahip olup hiçbir zaman, hele buna ihtiyaç duyduklarında Mustafa kadar karşılıklı ama hesapsız bir sevgiyle, takdirle, orijinal ve ona özel bir ailenin ihtimamıyla karşılaşmayacaklara saklamalı acımaları...

Mustafa Irgat, o fakir ve cazip küçük prens, bütün taze şımarıklıklarını seven ve taşıyan, şiirine ve resmine, kendisinin vermeye tenezzül etmekten çekindiği bütün değeri veren dostlara sahip oldu ve sahip. Bu dostluktaki güzellik, ilgi ve ihtimamda acıma duygularının yokluğundan da kaynaklanmakta. İzzet Yaşar'ın uzun kardeşliği, Enis Batur'un kardeşliği... Ece Ayhan'ın, Ömer Uluç'un, Selahattin Hilav'ın, Sezer Tansuğ'un, Erol Günaydın'ın, Ahmet Soysal'ın, Mithat Şen'in, Turgay Özen'in, Simurg'un sevgisi. Daha pek çoklarının. Ve hele Şiir'in. Hele Şiir'in ve Murat'ın herkese nasip olmaz kardeşliği.

Mustafa Irgat, fertlerini tek tek seçerek kendine kurduğu bir aile içinde (elleriyle bir aile resmi yapar gibi), ne kadar sevildi. "Marjinal" sanatçılar dendi mi sadece içleri tenekeden reklam makinelerini bilen miyop ve sağır bir aracı dünyası da (ki buna medya da denebilir), tanıyamadan kaybettiklerine yansın...

Arka kapağında "bu ilk kitabı ondan sökere aldık" yazılı Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkmış Mustafa Irgat'ın "Ait'siz Kimlik Kitabı"ndan birkaç dize:

"Sıkıysa dayan dayanabilirsen daha, uç, dağservi boyu kul öfke
Vakitsiz uğurlanan cenaze gibi kulakları tiz sağır edici
Ölgün saatleri kamuya ayarlı şu dinleyici akşam yelinde
Tükettiğin tüm uzak dün gizleri dönmezler gerisin geri"

Ve gene kitabın içindeki 6 şair ve şiir üzerine düşünülenle yapılmış konuşmada yer alan, Mustafa Irgat'ın, onu epey anlatan üç yasası:

"Yasa 1: Kendi üzerine eğilircesine, dilin görünmeyen gövdesine eğilme çabası *içinde* olacaksın.

Yasa 2: Bir zenci çocuğu, nasıl yüzündeki siyahlığı zaman zaman bir beyazlık gibi algılanırsa; ya da

"deli gibi iyi" bir insana, "deli gibi iyi" bir kişilikle,

"deli gibi iyi" bir sevişme sonrasında,

"vehamet! vehamet!" diye bağırarak hüngür şakır saatlerce ağlarsa... İşte, sen de böyle bir "safılık" *içinde* yaşamaya çalışacaksın.

Yasa 3: Kendi kendini batırma savaşımını, bilinç *içinde*, bütün gemilerin dibine kibrit suyu döküp yakana kadar sürdüreceksin."